

La situació de la dona en el món musulmà

El feminisme islàmic és necessari

Les dones han d'exigir la derogació de lleis com ara la prohibició d'accés a les mesquites

JUAN JOSÉ
Tamayo

En el marc de la primera Fira Musulmana a Espanya, celebrada del 18 al 21 de febrer d'aquest any a l'emblemàtic barri madrileny de Lavapiés, un dels espais cívics més interculturals, interreligiosos i interètnics espanyols, va tenir lloc un congrés sobre el lideratge de la dona musulmana, en el qual van participar dones musulmanes protagonistes en les seves pròpies comunitats i en la societat. Totes van coincidir a l'hora de dir que no hi ha res als textos de fundació de l'islam, sobretot a l'Alcorà, que prohibeixi el lideratge de les dones en les institucions religioses musulmanes i en la vida cultural, política i social. Ben al contrari. Els textos apunten al seu protagonisme en els diferents camps del saber i de la conducta humana: ciència, política, economia, etcètera. Així ho confirma la història, almenys en els primers segles, els de l'islam fundacional. Una història que, a dir veritat, s'interromp molt aviat i que avança pel camí de la discriminació de les dones, la reclusió en l'esfera domèstica, la submissió a l'home, la dependència dels imams i la invisibilitat religiosa i política.

EM SEMBLA necessari –fins i tot diria que fonamental– promoure aquest lideratge tant dins de les comunitats musulmanes com en la societat en general. Primer, a les comunitats, la majoria d'elles liderades, dominades i controlades pels homes i sense que hi tinguin cap paper actiu les dones. ¿Com?

–A través de la presidència de l'oració comunitària a les mesquites o en altres llocs, com ha fet

en repetides ocasions (Barcelona, Estats Units) la teòloga nord-americana **Amina Wadud**.

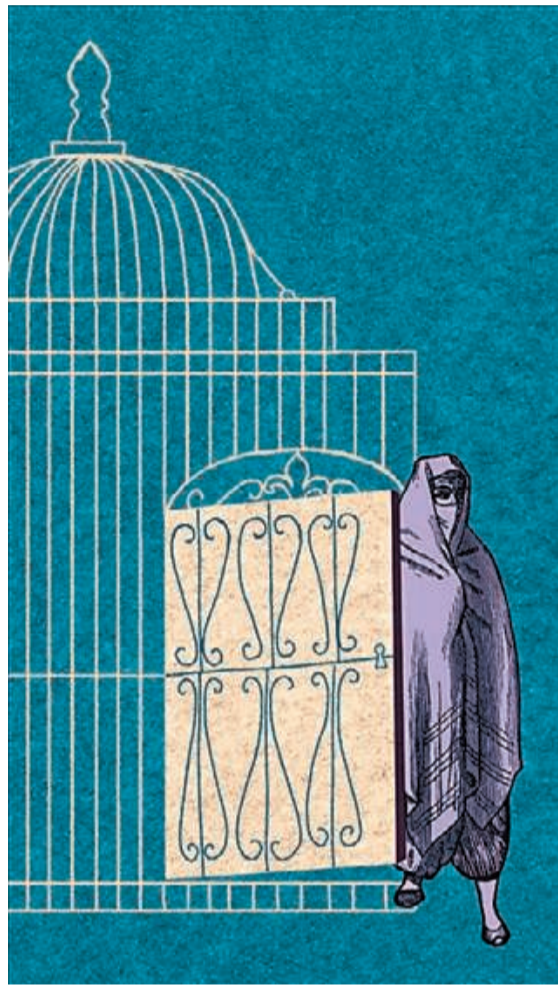
–Per mitjà de la interpretació dels textos sagrats des de la perspectiva de gènere, de l'accés a l'estudi i la docència de la teologia, de l'accés als estudis jurídics i a l'exercici de l'advocacia, etcètera.

–A través de la creació de moviments i associacions de dones musulmanes que reivindicuin la igualtat amb els homes creients, que assumeixin responsabilitats i que siguin protagonistes en la marxa de les seves comunitats.

–Reclamar la derogació de lleis i pràctiques discriminatòries envers les dones, com ara la prohibició de l'accés de les dones a les mesquites o la seva ocultació darrere les gelosies.

Amb aquest tipus de pràctiques transgressores, les dones aniran assumint funcions directives, adquiriran visibilitat i aniran superant les situacions d'exclusió en l'entorn del que és sagrat, al qual tenen dret a accedir en igualtat de condicions i amb els mateixos drets que els homes.

LES DONES musulmanes han d'assolir el poder, també, en l'esfera política i social. Per això, no es poden quedar recloses en l'espai religiós. Necessiten sortir de les institucions musulmanes, del setge domèstic en què les ha tancat

MARÍA TITOS

És possible i necessari inserir el feminisme islàmic dins del moviment feminista global

una organització jerarquicopatriarcal i una interpretació androcèntrica de l'Alcorà, aliena a la pràctica i a l'esperit originari de l'islam. Han de fer el salt a l'esfera pública sense complexos, però no com a comparses, sinó com a ciutadanes, com a subjectes polítics, com a protagonistes. Les dones musulmanes estan cridades a participar en l'àgora, en la vida política, en el debat ètic.

Dins de l'islam hi ha un fort moviment organitzat de dones i un

puixant pensament feminista que estan fent importants avanços i aconseguint no poques conquestes pel que fa a igualtat i a drets de les dones. Existeix, igualment, un puixant corrent de pensament feminista. La professora iraniana **Valentine Moghadam** entén el feminisme islàmic com «un moviment reformista centrat en l'Alcorà, realitzat per dones musulmanes dotades del coneixement lingüístic i teòric necessari per desafiar les interpretacions patriarcales i oferir lectures alternatives en pro de la millora de la situació de les dones, al mateix temps com a refutació dels estereotips occidentals i de l'ortodòxia islamista».

S'APRECIA, amb tot, un recel mutu entre el feminisme occidental i el feminisme islàmic. ¿Està justificat? És possible que sí, i per les dues parts. ¿És insuperable? Per descomptat que no. Jo crec que tots dos feminismes han de renunciar a les seves respectives resistències, han de dialogar, superar el clima de sospita i, sense desconèixer les diferències, treballar junts per l'emancipació de les dones. Jo crec que és possible i necessari inserir el feminisme islàmic dins del moviment feminista global. Al seu torn, el feminisme islàmic i el feminisme cristià, ubicats dins del feminisme global, han de desemascarar i combatre, en paraules de **Nareyv Tohidi**, «l'aliança religiosa conservadora islamocristiana contra els drets de les dones», tal com es va materialitzar en la quarta Conferència Mundial de les Dones, celebrada a Pequín l'any 1995, i en les posteriors conferències mundials sobre pobresa, població, dones i desenvolupament. ≡

Director de la càtedra de Teologia i Ciències de les Religions de la Universidad Carlos III de Madrid i autor d'*Islam. Cultura, religión y política*.

Set x set

PAU
Arenós

El temps del 'botellón' i el descamisat

La persecució municipal del *torsonudisme* (quina suggerent paraula) és difusa. Recomanar i no prohibir. Que enrotllats. ¿No seria millor una decisió en ferm? O sí, o no. O la pelussera pectoral a l'aire o encamisada.

Davant la insolència, ¿com hauria de reaccionar l'autoritat?, ¿expulsant els desvergonyits de l'autobús o el metro igual que el sagristà –o la seguretat privada amb ciri– els convida a abandonar el temple?

A moltes esglésies presten teles per cobrir espatlles impies, de manera que seria recomanable que tot de sacs estiguessin estratègicament repartits per Barcelona per *burcamitzar* els turistes xancleters. *Alehop*, amagar-los, camuflar-los, tornar-los invisibles. Per als polítics no anem mai prou vestits o prou despullats.

Després d'haver venut la ciutat al turisme barat, als trinxeraires d'Europa, al *tour operator* de la sangria, ¿què s'esperaven? És tard per a queixes, són desconcertants els

¿No seria millor una decisió ferma? O vestits o despullats, o a pèl o amb camisa

planyívols cartells amb la súplica seminudista. En una urbs d'exquisits i moderns, l'estranger panxut i amb banyador o el macarrilla muscular i amb bermudes surferes són una boia per a l'indígena suat obligat als pantalons llargs. Destaquen, se'ls veu i se'ls ensuma. L'aixella oberta, sense manilles, tufeja com l'extractor més pudent. Sent francs, ¿què ens molesta d'ells? Doncs que estiguin de vacances i nosaltres no. Bàrbar a la recerca del *botellón* endèmic.

¿En quin punt de la ciutat es troba la frontera tèxtil? ¿A la Barceloneta és tolerable el descamisat de xiringuito i a la part alta de la Rambla seria un ultratge? El que ens hauria de preocupar és que aquest estiu tornés l'aberrant estampada d'un home amb samarreta (codi correcte de vestuari) mantenint relacions sexuals enmig del carrer amb una prostituta.

Les pintades aparegudes a terra en alguns carrers i que segreguen barcelonins i turistes han indignat l'ajuntament. Em sembla que formen part d'una reflexió social que la municipalitat evitar fer: el seminudisme ho ocupa tot i ha marginat el barceloní amb roba a un carril estret. La ciutat ja no els pertany. ≡

En seu vacant

Un passeig calm per cementiris i tombes

JOSEP MARIA
Fonalleras

Recordo cementiris amb vistes, com el de Seta, on reposa **Paul Valéry** i on d'adolescent vaig recitar versos esclatants i blancs, com les tombes on palpita el cel marí: «La mar, la mar, que sempre recomença!». També el cementiri *acattolico* del Testaccio de Roma, amb una visita al jardí on jau **John Keats**, «el nom del qual va ser escrit sobre l'aigua». O el de Deià, amb les restes de **Robert Graves** so-

ta una làpida de ciment amb el nom del poeta escrit amb un punxó quan la barreja encara devia ser fresca, una incisió humil amagada per uns quants llibres d'edicions antigues, deixats anar. També hi ha el mar, la salabor al fons, enmig de la serra de Tramuntana. No sóc un fanàtic de les visites fúnebres, però confesso que m'agradaria anar a Los Angeles a comprovar que al nínxol de **Groucho Marx** no hi ha cap epitafi divertit sinó una estrella de David i les dates del naixement i la mort de l'humorista. No sóc un fanàtic, però confesso una certa tendència al turisme mortuori que aquests dies ha rebrotat amb la lectura d'un llibre suggerent i calm, tal com ha de ser tractant-se d'un tema tan deli-

cat. Parlo de *Vint-i-cinc cementiris i dues tombes de les comarques gironines*, de **Judit Pujadó**, editat per Edicions Vítel·la. Hi descansen personatges il·lustres, com **Maria Àngels Anglada**, **Pla**, **Rodoreda**, **Victor Català** o **Benjamin**, però sobretot hi trobes passeigs, recorreguts a través de tombes blanques i mediterrànies o d'acumulacions de pedra i molsa, com a Meranges. Cementiris nítids i secs o humits i amb teules de pissarra, com a la Cerdanya. Petits, discrets, amb delicades ceràmiques noucentistes o farcits de monuments amb escultures de marbre. Potser no és un llibre per endur-se a la platja, però, com diu l'autora, «sense esperar res en concret, hi he trobat moltes de coses». ≡

Fundador: ANTONIO ASENSIO PIZARRO.
President: Antonio Asensio Mosbah.
President de la Comissió Executiva:
Juan Llopart Pérez.
Director General: Conrado Carnal.
Director Editorial i de Comunicació:
Miguel Àngel Liso.
Directors d'Àrea:
Premsa: Enrique Simarro.
Comercial i Publicitat: Pablo San José.
Llibres i Plantes d'impressió:
Román de Vicente.
Revistes: Marta Ariño.
Recursos: David Casanovas.

EDICIONES PRIMERA PLANA:
Director General: Enrique Simarro.
Directors: J. Garçon (comercial), D. Segura (màrqueting), M. Fañanás (r. externes), J. L. Busquets (tresoreria), J. Sicart (administració), L. M. Blasco (sistemes d'edició), K. Olivier (tecnologies), M. Moya (producció).
Impressió: Gráficas de Prensa Diaria.
Director: L. Miranda. Distribució: Logística de Medios Catalunya S.L. Consell de Cent, 425-427, 3ª planta. 08009, Barcelona. T: 93 265 53 53. Fax: 93 484 37 48.
Publicitat: Zeta Gestión de Medios. Dir. general: P. San José. Director comercial: S. Germán. Consell de Cent, 425-427, 6a planta; 08009 Barcelona. T: 93 265 53 53. O'Donnell, 12. 28009 Madrid. T: 91 586 97 00.